

17.8.2020
Helsingissä

HESYn lausunto luonnoksesta maa- ja metsätalousministeriön asetukseksi koirien tunnistamisesta ja rekisteröinnistä

Asia: VN/14924/2020

Helsingin eläinsuojeluyhdistys HESY ry kiittää lausuntopyynnöstä. HESY ajaa koirien pakollista tunnistamista ja rekisteröintiä ja kannattaa pääosin tehtyä asetusehdotusta. Asetukseen tulee mielestämme tehdä tarkennuksia, jotka esitämme alla. Lisäksi tunnistusmerkintä- ja rekisteröintivelvoite tulee ulottaa koskemaan kaikkia mikrosirun avulla tunnistusmerkittävissä olevia seuraeläimiä. Toivomme, että esittämämme näkökohdat otetaan huomioon, koska näillä asetukseen tehtävillä pienillä muutoksilla voidaan parantaa huomattavasti eläinten hyvinvointia.

3 § Tunnistamisen ja rekisteriin ilmoittamisen määräaika

Asetusesityksen mukaan koira on tunnistusmerkittävä viimeistään 3 kuukauden iässä tai tätä aiemmin, jos koira luovutetaan uuteen kotiin ennen 3 kuukauden ikää. Ehdotamme, että koira on tunnistusmerkittävä 8 viikon ikään mennessä ja koiran varhaisimmaksi luovutusiäksi määritellään 8 viikkoa. Tällöin koirankasvattajan on tunnistusmerkittävä ja rekisteröivä pennut ja omistajatiedot ajantasaistetaan eläintietokantaan, kun koira siirtyy uudelle haltijalleen. Näin varmistetaan, että kasvattaja on jäljitettävissä, mikä edistää vastuullista koirankasvatusta ja lemmikkikauppaa.

Suomen lainsäädännössä ei ole määritelty koiran vieroitus- ja luovutusikä, vaan olemassa on pelkkiä suosituksia, joiden mukaan koiranpennun sopiva luovutusikä on 7–8 viikon ikäisenä. Liian aikainen luovuttaminen voi vahingoittaa koiran kehitystä ja aiheuttaa käytöshäiriöitä. Sama pätee myös muihin seuraeläimiin. Esimerkiksi kissalle sopiva luovutusikä on 14 viikon ikäisenä, fretille 8–12 viikon ikäisenä ja erilaisille jyrsijöille 3–8 viikon ikäisinä. Liian varhaiseen luovuttamiseen liittyvien riskien takia esitämme, että kaikkien seuraeläinten luovutus- tai vieroitusiät on määriteltävä lajikohtaisissa asetuksissa.

Esitämme asetuksen voimaantulon aientamista vuodella ja siten vuoden 2023 korvaamista vuodella 2022 tunnistamisen ja rekisteriin ilmoittamisen määräajoissa ja rekisteröitävän eläimen syntymäajan määrittelyssä.

6 § Rekisteröinti

Pidämme hyvänä esitystä siitä, että Suomeen perustettavan koirarekisterin ylläpitäjänä olisi yksi taho eli joko Ruokavirasto tai Ruokaviraston valtuuttama toimija. Tällainen yhden toimijan ylläpitämä rekisteri olisi yhteneväinen ja valtakunnallinen ja korvaisi nykyisen pirstaleisen, monesta eri rekisteristä koostuvan järjestelmän.

Esitämme, että Suomeen perustettavan koirarekisterin tulee olla kytköksissä Euroopan maat kattavaan lemmikkirekisteriin, kuten esimerkiksi Europetnet-tietokantaan. Linkittämällä kansallinen eläintietokanta Euroopan laajuiseen eläinrekisteriin ulkomailla kadonneen lemmikkieläimen omistaja olisi helpommin löydettävissä. Kansallisen eläintietokannan kytkeminen Euroopan laajuiseen eläintietokantaan edistäisi myös turvallista ja eettistä eläinkauppaa. Sen avulla voitaisiin selvittää rajat ylittävien eläinten historiaa sekä vakavaa tarttuvaa tautia kantavan eläimen liikkumista maasta toiseen ja mahdollista tartuntariskiä muihin ihmisiin ja eläimiin.

Ehdotamme, että koiran rekisteröinnin yhteydessä sen omistajalta pyydetään suostumus eläintä koskevien tietojen luovutukseen kunnallisille löytöeläinten talteenottoaikoille. Tämä mahdollistaisi sen, että talteenottoaikoille annetaan jonkinasteinen käyttöoikeus rekisteritietojen tarkasteluun löytökoirien omistajien tavoittamiseksi. Ajantasaisen rekisteritiedon saaminen suoraan tietokannasta helpottaisi löytöeläinlaitosten työtä ja nopeuttaisi löytökoirien palautumista omistajilleen, kun tietoja ei tarvitsisi pyytää erikseen viranomaisilta.

7 § Tietojen muutoksista ilmoittaminen

Ehdotamme, että koiraa koskevien tietojen muuttaminen on eläimen haltijalle maksutonta ja tämä lisätään pykälään. Maksullisuus voi johtaa siihen, että koiran haltija ei muuta esimerkiksi muuton yhteydessä uusia osoitetietojaan rekisteriin, mikä voi hankaloittaa löytöeläinten omistajien tavoittamista. Esitämme myös, että rekisteriin ilmoitettava tieto koiran katoamisesta on tehtävä yli kuukauden sijaan 2 viikon kuluessa katoamishetkestä.

9 § Voimaantulo

Esitämme asetuksen voimaantulon aientamista vuodella, jolloin asetus astuisi voimaan 1.1.2022 ja ennen asetuksen voimaantuloa syntyneiden koirien omistajille annettaisiin vuoden 2022 loppuun asti aikaa toteuttaa asetuksessa vaaditut toimenpiteet koirien tunnistamiseksi ja rekisteriin ilmoittamiseksi.

Tunnistusmerkintä- ja rekisteröintivelvoitteen laajentaminen

Asetusluonnoksen perusteluosiossa todetaan, että eläimen pakollinen tunnistusmerkintä ja rekisteröinti saattaisi edistää eläinten vastuullista kasvatus- ja myyntitoimintaa ja helpottaa eläinsuojelutapausten selvittelyä. Lisäksi sen uskotaan auttavan vaarallisten koirayksilöiden ja karanneiden koirien omistajien jäljittämistä, mikä lyhentäisi koiran hoitoaikaa talteenottoaikassa ja vähentäisi löytöeläinten hoidosta kunnille aiheutuvia kustannuksia.

Koska edellä mainittu pätee kissoihin ja moniin muihin lemmikki- ja harraste-eläimiin, esitämme, että tunnistusmerkintä ja -rekisteröintivelvoite ulotetaan koskemaan kaikkia niitä lemmikkieläinlajeja, jotka voidaan tunnistusmerkitä mikrosirulla niitä vahingoittamatta.

Kissat

Kissojen asema Suomessa on heikko, ja niitä hylätään ylivoimaisesti enemmän kuin muita lemmikkieläinlajeja. Kyselytutkimusten perusteella yksistään löytöeläintaloille päätyvien kissojen lukumäärän on arvioitu olevan noin 10 000 vuosittain. Määrä voi olla suurempikin, sillä löytöeläintaloilla ei ole Suomessa velvoitetta tilastoida eläimiään eivätkä löytöeläinten arvioinnin pohjana käytetyt kyselytutkimukset ole kattaneet kaikkia talteenottoaikoja ja koko kuntakenttää. Lisäksi kaikkien tilastojen ulkopuolelle jäävät ne kissat, jotka elävät ja kuolevat ulkona. Esimerkiksi SEY Suomen eläinsuojelu ry:n arvion mukaan Suomessa hylätään vähintään 20 000 kissaa vuodessa. Kissojen hylkääminen on maassamme siis vakava eläinsuojelullinen ongelma.

Maamme löytöeläintaloihin päätyvistä eläimistä suurin osa on kissoja, joista valtaosa myös jää talteenottoaikoihin. SEY:n vuonna 2018 toteuttaman tutkimuksen mukaan kunnallisiin löytöeläintaloihin päätyvistä koirista 91 % haettiin takaisin alkuperäisiin koteihinsa, kun taas kissoista 26 % ja muista lemmikkieläimistä 20 % palautui alkuperäiselle omistajalle. Selvityksen tulokset kattoivat 84 % Suomen kunnista. Koska kissat ovat löytöeläintaloilla kautta linjan ylliedustettuina, olisi kissojen pakollinen tunnistusmerkintä ja rekisteröinti tehokas keino parantaa niiden omistajien löytymistä.

Tunnistusmerkintä- ja rekisteröintivelvoitteen avulla myös kissansa hylänneet omistajat saataisiin rikosvastuuseen eläimen heitteillejätöstä. Tämä edistäisi vastuullista eläimenpitoa ja vähentäisi osaltaan lemmikin harkitsematonta hankintaa, mikä parantaisi kissojen asemaa. Kodittomien ja villiintyneiden kissojen määrä vähenisi, jos eläimen hylkäämisestä jäisi kiinni ja siitä seuraisi rangaistus.

Pakollisen tunnistusmerkinnän ja rekisteröinnin avulla kyettäisiin hillitsemään myös kissojen pentutehtailua, mikäli kasvattaja olisi velvollinen rekisteröimään pennut ennen niiden myyntiä. Tämä edistäisi kissojen vastuullista kasvatus- ja myyntitoimintaa. Lisäksi mikrosiru edesauttaisi varastetun eläimen oikean omistajan löytämistä.

Kissojen tunnistusmerkitseminen ja rekisteröiminen on pakollista tällä hetkellä ainakin viidessä EU-maassa: Belgiassa, Kreikassa, Luxemburgissa, Portugalissa ja Ranskassa.

Muut seuraeläimet

Koska karkaamiset, hylkäämiset ja epäeettinen eläinkauppa koskevat Suomessa kaikkia lemmikkieläinlajeja, katsomme, että tunnistusmerkintä- ja rekisteröintivelvoite tulee ulottaa koskemaan kaikkia niitä seuraeläimiä, joille voidaan asentaa mikrosiru. Tunnistusmerkintä- ja rekisteröintivelvoite on tehokas ja helppo keino edistää vastuullista lemmikinpitoa ja kitkeä eläinten epäeettistä kasvatus- ja myyntityötä. Erityisen tärkeää olisi tunnistusmerkitä ja rekisteröidä matelijat ja muut lemmikkeinä pidettävät eksoottiset eläimet, koska niitä koskevia CITES-säännöksiä rikotaan.

Täten esitämme, että asetusluonnoksen kaikkiin niihin kohtiin, joissa mainitaan sana "koira", lisätään täsmennys kissasta ja muista mikrosirulla tunnistusmerkittävässä olevista seuraeläimistä ja asetuksen säännöksiä täydennetään näiltä osin muihin eläinlajeihin soveltuviksi.

Valvonta ja sanktiot

Koska asetus koirien tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetaan eläintunnistusjärjestelmälain (238/2010) puitteissa, kyseisen lain pakkokeinoja ja seuraamuksia voidaan soveltaa myös tähän asetukseen. Haluammekin painottaa, että asetusta koirien tunnistamisesta ja rekisteröinnistä tulee valvoa ja sen laiminlyönnistä seurata rangaistus. Muuten asetuksessa esitettyjä määräyksiä ei välttämättä noudateta.

Hannele Luukkainen
puheenjohtaja
Helsingin eläinsuojeluyhdistys HESY ry